

การเปรียบเทียบความรู้ด้านจักษุวิทยาของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มที่เรียนหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2540 และหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2547 ของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อาจารย์นายแพทย์ณัฐพล วงษ์คำช้าง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์ศักดิ์ชัย วงศกิตติรักษ์
อาจารย์นายแพทย์ไพบุลย์ บวรวัฒนดิลก
ภาควิชาจักษุวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การจัดการเรียนการสอนนักศึกษาแพทย์ในระบบใหม่ ซึ่งเน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียน
ได้รับความรู้ที่ดีกว่าการเรียนรู้ในระบบเดิม จึงเป็นคำถามที่หลายท่านสงสัยว่า นักศึกษาแพทย์ที่ผ่านการเรียนจาก
ทั้ง 2 ระบบ จะมีความรู้ด้านจักษุวิทยาตามเกณฑ์มาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพของแพทยสภาที่ดีแตกต่างกันจริงหรือไม่

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ : เพื่อเปรียบเทียบความรู้ด้านจักษุวิทยาตามเกณฑ์มาตรฐานของแพทยสภาของ
นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 6 หลังผ่านการเรียนรู้ตามหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ฉบับ
ปรับปรุง พ.ศ. 2540 ซึ่งมีการเรียนรายวิชาจักษุวิทยา ในระดับชั้นปีที่ 5 กับนักศึกษา
แพทย์ชั้นปีที่ 6 ที่ผ่านการเรียนรู้ตามหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง
พ.ศ. 2547 ซึ่งไม่มีการเรียนรายวิชาจักษุวิทยาเฉพาะ แต่จัดรูปแบบการเรียนรู้วิชาจักษุ
วิทยาในรูปแบบบูรณาการร่วมกับรายวิชาอื่น

รูปแบบการวิจัย : การวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive study)

การดำเนินการวิจัย : จัดทำข้อสอบแบบปรนัยตามเกณฑ์มาตรฐานของแพทยสภา จำนวน 40 ข้อ โดยผ่าน
กระบวนการการกลั่นกรองข้อสอบจากคณะกรรมการภาควิชาจักษุวิทยา คณะแพทย-
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ นำไปให้นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 6 ทั้งกลุ่มที่ผ่าน
การเรียนรู้ตามหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2540) และกลุ่มที่
ผ่านการเรียนรู้ตามหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2547) ทำการ
ทดสอบ แล้วนำคะแนนของทั้งสองกลุ่มมาวิเคราะห์และศึกษาเปรียบเทียบ

- ผลการวิจัย** : นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 6 ปีการศึกษา 2549 ที่ผ่านหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2540) จำนวน 78 คน ทำข้อสอบได้คะแนน 5 ถึง 29 คะแนน (mean = 21.15, SD = 4.15) และนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 6 ปีการศึกษา 2551 ที่ผ่านหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2547) จำนวน 57 คน ทำข้อสอบได้คะแนน 13 ถึง 32 คะแนน (mean = 21.82, SD = 4.35) ซึ่งเมื่อนำคะแนนมาเปรียบเทียบกันพบว่าคะแนนเฉลี่ยของทั้ง 2 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p=0.365$)
- สรุป** : นักศึกษาแพทย์ที่ผ่านหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตในรูปแบบบูรณาการ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2547) มีความรู้ด้านจักษุวิทยาตามเกณฑ์มาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมของแพทยสภาไม่แตกต่างกับนักศึกษาแพทย์ที่ผ่านหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตเดิม (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2540)
- คำสำคัญ** : จักษุวิทยา, เกณฑ์มาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมของแพทยสภา, หลักสูตรบูรณาการ

บทนำ

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้เริ่มมีการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต มาตั้งแต่ปีการศึกษา 2534 ทั้งนี้ ได้มีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่องเพื่อผลิตบัณฑิตแพทย์ ที่มีความรู้ความสามารถไปปฏิบัติในชุมชนได้อย่างมั่นใจและมีคุณภาพ โดยในปัจจุบันใช้หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2547 ที่มุ่งเน้นการเรียนการสอนเป็นแบบบูรณาการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 และนักศึกษารุ่นแรกที่เรียนตามหลักสูตรนี้ ได้เริ่มเป็นนักศึกษาแพทย์ปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2551 นี้

ภาควิชาจักษุวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้ความรู้ด้านจักษุวิทยา ในหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2547 โดยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งในรูปแบบการบรรยาย และการเรียนรู้ผู้ป่วยที่แผนกผู้ป่วยนอก โดยได้

จัดการเรียนการสอนร่วมในช่วงที่นักศึกษาแพทย์ปฏิบัติงานในภาควิชากุมารเวชศาสตร์ อายุรศาสตร์ และศัลยศาสตร์ในระหว่างชั้นปีที่ 4 และ 5 โดยไม่ได้มีการเรียนการสอนแยกเป็นรายวิชาจักษุวิทยาเฉพาะ ในขณะที่หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตเดิม หรือ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2540 ทางสาขาวิชาได้จัดการเรียนการสอนแยกเป็นรายวิชาจักษุวิทยา (พค.451)⁽¹⁾ ในระหว่างที่นักศึกษาเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 5 เป็นระยะเวลา 3 สัปดาห์ มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในรูปแบบการบรรยาย, topic discussion, bedside teaching round และการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยได้เคยมีการประเมินความรู้นักศึกษาที่ผ่านหลักสูตรนี้เมื่อปีการศึกษา 2549 โดยใช้ข้อสอบปรนัยจำนวน 40 ข้อ พบว่า นักศึกษามีความรู้ด้านจักษุวิทยาตามเกณฑ์แพทยสภา⁽²⁾ จึงมีประเด็นที่น่าสนใจว่า เมื่อมีการเปลี่ยนรูปแบบในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาจักษุวิทยาแล้ว นักศึกษาที่ผ่านการเรียนในหลักสูตรแพทยศาสตร์ทั้งหลักสูตรเดิม (ฉบับ

ปรับปรุง พ.ศ. 2540) และหลักสูตรใหม่ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2547) จะมีความรู้ด้านจักษุวิทยาตามเกณฑ์มาตรฐานประกอบวิชาชีพเวชกรรมแตกต่างกันหรือไม่

วัสดุและวิธีวิจัย

นำเกณฑ์มาตรฐานผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมของแพทยสภา⁽³⁾ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับจักษุวิทยา มาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ เพื่อจัดทำข้อสอบตาม table of specification ซึ่งได้แบ่งออกเป็นข้อสอบชนิด recall จำนวน 14 ข้อ, interpretation จำนวน 10 ข้อ และ problem solving จำนวน 16 ข้อ คณะผู้วิจัยจัดทำข้อสอบชนิดปรนัย (multiple choice question) 5 ตัวเลือก รวม 40 ข้อ แล้วนำเข้าที่ประชุมภาควิชาจักษุวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อช่วยกลั่นกรองข้อสอบพิจารณาความตรงตามเนื้อหา (content validity), ความเป็นปรนัย (objectivity) และระดับความยากง่าย (level of difficulty) แล้วนำไปให้นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 6 ซึ่งผ่านการเรียนรายวิชาจักษุวิทยา พค. 451 ตาม

หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตเดิม (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2540) และนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 6 ซึ่งผ่านการเรียนตามหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตใหม่ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2547) ทำแบบทดสอบโดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกัน แล้วนำคะแนนของทั้งสองกลุ่มมาวิเคราะห์และศึกษาเปรียบเทียบกัน

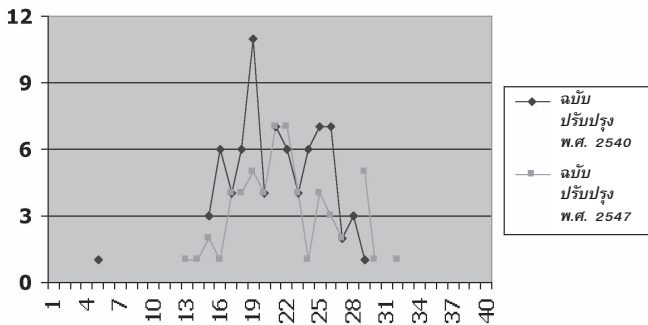
ผลการวิจัย

จากผลการทดสอบนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 6 ซึ่งผ่านการเรียนรายวิชาจักษุวิทยา พค. 451 ตามหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2540 จำนวน 78 คน ได้ผลคะแนนตั้งแต่ 5 ถึง 29 คะแนน (mean 21.15 คะแนน, SD = 4.15) ส่วนนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 6 ซึ่งผ่านการเรียนตามหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2547 จำนวน 57 คน ได้ผลคะแนนตั้งแต่ 13 ถึง 32 คะแนน (mean 21.82 คะแนน, SD = 4.35) เมื่อนำคะแนนทั้ง 2 กลุ่มมาเปรียบเทียบกัน ได้ผลดังตาราง

นักศึกษาที่ผ่านหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต	คะแนนเฉลี่ย (mean)	Standard deviation	p-value
ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2540	21.15	4.15	0.365
ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2547	21.82	4.35	

ตารางที่ 1 ตารางเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาที่ผ่านหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2540 และฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2547

จากตารางจะเห็นว่าผลการทดสอบของนักศึกษาชั้นปีที่ 6 เมื่อผ่านการเรียนรู้หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตทั้ง 2 หลักสูตร มีคะแนนเฉลี่ยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p = 0.365$)

แผนภูมิที่ 1 แผนภูมิแสดงการกระจายคะแนนสอบของนักศึกษาที่ผ่านหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2540 และฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2547

จากแผนภูมิจะเห็นว่าคะแนนสอบของนักศึกษาที่ผ่านหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตทั้งสองกลุ่ม มีการกระจายของค่าคะแนนเกาะกลุ่มในเกณฑ์ใกล้เคียงกัน

วิจารณ์

หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตได้มีการจัดการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นให้บัณฑิตแพทย์มีความรู้ ความสามารถเพื่อไปปฏิบัติงานในชุมชนได้อย่างมั่นใจและมีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรจะต้องมีความรู้ตามเกณฑ์มาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2545 ของแพทยสภา ทั้งนี้หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตได้มีการปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งปัจจุบันได้จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2547 ที่มุ่งเน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการ ซึ่งมีความแตกต่างจากหลักสูตรเดิม โดยยกเลิกการจัดการเรียนการสอนรายวิชาจากจุฬารัตนา (พค.51) ในขณะศึกษาในชั้นปีที่ 5 แต่ให้จัดการเรียนการสอนจากจุฬารัตนาในรูปแบบบูรณาการร่วมกับภาควิชาอื่นในขณะเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 5 แทน

ทางคณะผู้วิจัยต้องการประเมินความรู้ทางจักษุวิทยาตามเกณฑ์แพทยสภาของนักศึกษาแพทย์ที่ผ่านหลักสูตรใหม่ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2547) เปรียบเทียบกับนักศึกษาแพทย์ที่ผ่านหลักสูตรเดิม (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2540) จึงได้จัดทำชุดข้อสอบปรนัยตามเกณฑ์มาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมของแพทยสภาเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับจักษุวิทยารวม 40 ข้อ แล้วนำไปให้นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 6 ปีการศึกษา 2549 ที่ผ่านหลักสูตรเดิมจำนวน 78 คน และนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 6 ปีการศึกษา 2551 ที่ผ่านหลักสูตรใหม่จำนวน 57 คน ทำการทดสอบ แล้วนำคะแนนมาวิเคราะห์และศึกษาเปรียบเทียบ พบว่าคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาแพทย์ทั้ง 2 กลุ่มไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($\text{mean} = 21.15$ และ 21.82 ตามลำดับ, $p = 0.365$) รวมทั้งการกระจายของคะแนนของนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มอยู่ในช่วงใกล้เคียงกัน

จะเห็นได้ว่าหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2547 ที่จัดรูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ได้เน้นให้นักศึกษาเรียนรู้และสามารถประมวลความรู้ตามระบบต่างๆ ไปพร้อมกันทำให้นักศึกษาสามารถดูแลผู้ป่วยแบบองค์รวมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งเมื่อได้มีการจัดการประเมินความรู้ทางจักษุวิทยาของนักศึกษาแพทย์ก็พบว่านักศึกษามีความรู้ไม่แตกต่างไปจากนักศึกษาที่ผ่านหลักสูตรจักษุวิทยา ในหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต อย่างไรก็ตามควรมีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในรูปแบบอื่นได้แก่ การดูแลผู้ป่วยในหอผู้ป่วยในการสังเกตการณ์การผ่าตัดตา การอภิปรายกรณีศึกษาผู้ป่วย เป็นต้น เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้และร่วมดูแลผู้ป่วยทางจักษุวิทยาได้อย่างครอบคลุมมากขึ้น

สรุป

จากผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาแพทย์ที่ผ่านหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตฉบับใหม่ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2547) มีความรู้ด้านจักษุวิทยาตามเกณฑ์มาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมของแพทยสภาไม่แตกต่างกับนักศึกษาแพทย์ที่ผ่านหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตเดิม (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2540)

เอกสารอ้างอิง

1. หลักสูตรวิชาจักษุวิทยา (พค. 451) นักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 5 ปีการศึกษา 2548 สาขาวิชาจักษุวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
2. ศักดิ์ชัย วงศกิตติรักษ์, ณัฐพล วงษ์คำช้าง การประเมินความรู้ด้านจักษุวิทยาของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 6 คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตามเกณฑ์มาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมของแพทยสภา วารสารจักษุกรรมศาสตร์ 2550;2:32-7.
3. เกณฑ์มาตรฐานผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2545.

The Comparison of the Basic Ophthalmologic Knowledge of the 6th year Medical Students Between the 1997–revision Medical Course Training Group and the 2004–revision Medical Course Training Group in Thammasat University

Nattapon Wongcumchang, MD.

Sakchai Vongkittirux, MD.

Paiboon Bowornwattanadilok, MD.

Department of Ophthalmology, Faculty of Medicine, Thammasat University

Abstract

Objective : To compare the basic ophthalmologic knowledge according to the standard outline of the Medical Council in the 6th year medical students between the 1997–revision medical course training group who were trained ophthalmologic course in the 5th year medical student and the 2004–revision medical course training group who were trained in the integrated medical program.

Method : The ophthalmologic course committee from department of ophthalmology, faculty of medicine, Thammasat University prepared and reevaluated 40 items of written test (multiple choice question; MCQ) following the standard outline of the Medical Council. The 6th year medical students who were trained in the 1997–revision medical course and the 2004–revision medical course performed the test then the scores were compared between both groups.

Results : Seventy eight of 6th year medical students in academic year 2006 who were trained in the 1997–revision medical course and 57 of 6th year medical students in academic year 2006 who were trained in the 2004–revision medical course performed the test. The score range from 5–29 points (mean=21.15, SD=4.15) and 13–32 points (mean=21.82, SD=4.35) respectively. The comparison of the mean scores between both groups were not statistic significant ($p=0.365$).

Conclusion : There was no statistic significant difference in the basic ophthalmologic knowledge according to the standard outline of the Medical Council of the 6th year medical students who were trained in the integrated medical program (the 2004–revision medical course) and 6th year medical students who were trained in the 1997–revision medical course.

Keywords : Ophthalmology, the standard outline of the Medical Council, integrated medical program